

Vážený pán riaditeľ

Peter Szabo

Ministerstvo sociálnych vecí a rodiny SR

Odbor sociálnych služieb

Špitálska 4, 6, 8

816 43 Bratislava

V Bratislave, 5. mája 2020

VEC: Odborné stanovisko Nezávislej platformy SocioFórum k návrhu na uvoľnenie opatrení pre ambulantly sociálne služby

Vážený pán Szabo,

na Váš email zo dňa 30. apríla 2020, ktorým ste nás požiadali o odborné stanovisko k otázke uvoľňovania opatrení pre poskytovanie ambulantly formy niektorých druhov sociálnych služieb, ktorých poskytovanie bolo dočasne pozastavené opatrením Úradu verejného zdravotníctva SR č. OLP/2775/2020, Vám oznamujeme nasledovné.

Ako ste uviedli, dôvodom sú podľa Vás najmä viaceré požiadavky alebo otázky smerujúce k uvoľneniu opatrenia na dočasné pozastavenie poskytovaných sociálnych služieb, ktoré boli doručené MPSVR.

V marci 2020 sme podporili, aby bolo poskytovanie ambulantly formy dočasne pozastavené Úradom verejného zdravotníctva. Takáto požiadavka bola úplne logická (napr. v kontexte zatvárania školských zariadení) a ochránila nielen prijímateľov pred nákazou alebo jej šírením, ale bola aj prevenciou pre zamestnancov ambulantly sociálnych služieb, ktorí v tom čase, nemali takmer žiadne ochranné osobné pomôcky a testovanie úplne absentovalo.

V snahe poskytnúť Vám relevantné a čo najviac objektívne stanovisko k predmetnej veci sme urýchlene pripravili krátky online dotazník pre našich členov - poskytovateľov, ktorí dotknuté sociálne služby poskytujú. Zároveň sme vytvorili dotazník s podobnými otázkami aj pre prijímateľov a ich príbuzných, ktorým sa poskytujú ambulantly sociálne služby.

Z uvedeného vyplýva, že pri formulovaní nášho stanoviska sme vychádzali z našich odborných skúseností, podnetov a odpovedí získaných od poskytovateľov a príbuzných. Na zreteli sme mali aj článok 11 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý ratifikovala aj Slovenská republika a ktorý ustanovuje, že „štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ochranu a bezpečnosť osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách vrátane ozbrojených konfliktov, humanitárnych núdzových situácií a výskytu prírodných katastrof“.

Pri rozhodovaní o uvoľňovaní opatrenia na dočasné pozastavenie poskytovania ambulantných sociálnych služieb by bolo potrebné vziať do úvahy nasledovné skutočnosti:

V zariadeniach sociálnych služieb, ktoré sú poskytované ambulantnou formou sú tieto sociálne služby poskytované rôznym cieľovým skupinám. Preto aj ich potreby a požiadavky na otvorenie ambulantných služieb sú rozdielne. Najvýraznejšiu potrebu podpory vyjadrujú najmä príbuzní osôb s poruchami autistického spektra a seniorov s rôznymi druhmi demencie .

Aj vzhľadom na uvedené sa stotožňujeme s Vaším názorom, že by malo ísť o uvoľnenie opatrení a nie úplné zrušenie rozhodnutia, ktorým Úrad verejného zdravotníctva pozastavil poskytovanie ambulantných sociálnych služieb.

Sme presvedčení, že otváranie ambulantných sociálnych služieb nebude možné realizovať v jednej fáze, tak ako to prebehlo pri ich zatvorení, ale bude musieť prebiehať podľa individuálnych podmienok poskytovateľa ambulantnej služby zapracovaných napríklad pláne poskytovania ambulantnej sociálnej služby v čase krízy. V tomto dokumente bude možné upraviť podmienky v závislosti od cieľových skupín (seniori, ľudia so zdravotným postihnutím, ľudia s určitým druhom zdravotného postihnutia), priestorových a personálnych podmienok poskytovateľa a za dodržiavania prísnych hygienicko-epidemiologických opatrení. K tejto požiadavke sa priklonilo až 80 % poskytovateľov a viac ako 90 % prijímateľov a ich príbuzných. Pri uvoľnení podmienok a pravidiel pre akýkoľvek druh ambulantnej formy sociálnej služby navrhujeme dodržiavanie hygienicko-epidemiologických opatrení a to napr. 2m odstupy, povinné nosenie rúšok s prihliadnutím na zdravotné postihnutie prijímateľov, "ranný filter", individuálne terapie, aktivity v malých skupinách, ktorých členovia by sa nemerili, počet prijímateľov podľa pravidla 1 na 25 m², prísne oddelenie priestorov, v ktorých sa poskytuje pobytová a ambulantná služba a pod.

Vzhľadom na dodržiavanie prísnych hygienicko-epidemiologických opatrení a prevádzkovanie ambulantných služieb s dodržiavaním usmernení ÚVZ SR, ktoré sme vyššie uviedli a to aj s prihliadnutím na priestorové a personálne podmienky, nebude reálne možné v mnohých prípadoch poskytovať túto sociálnu službu "na plnú registrovanú " kapacitu. Táto skutočnosť však musí byť naďalej zohľadnená aj pri poskytovaní finančných príspevkov tak zo strany MPSVaR ako aj obcí a vyšších územných celkov a to až do skončenia epidémie s cieľom vytvoriť pre poskytovateľov v tomto prechodnom období optimálne podmienky na prevádzkovanie danej sociálnej služby a elimináciu vytvárania rizikových miest a situácií z hľadiska počtu prijímateľov na jednom mieste, analogicky ako sa to vyžaduje/povoľuje v reštauračných prevádzkach, v ktorých napr. pri jednom stole nemôžu sedieť viac ako dvaja hostia.

Sme toho názoru, že vytvorením individuálnych podmienok pre poskytovanie ambulantnej sociálnej služby zo strany ich poskytovateľov sa vytvoria podmienky pre socializáciu prijímateľov sociálnych služieb a zlepšenie ich zdravotného stavu, ale aj odľahčenie príbuzných. Poskytovateľ bude mať tak možnosť regulovať a organizovať svoju sociálnu službu aj podľa potrieb prijímateľov a to aj po dohode s ich príbuznými. Poskytovateľ tak bude môcť kombinovať poskytovanie sociálnej služby a to tak ambulantnou ako aj inou formou, napr. telefonickou, online formou alebo podporou v domácnosti prijímateľa, ak mu to personálne podmienky umožnia. Je totiž potrebné uviesť, ako to vyplýva aj z odpovedí, že mnohí klienti a ich príbuzní (najmä seniorov vo vysokom veku a rodičia detí s mentálnym

postihnutím) zo strachu pred nákazou, naďalej majú obavy navštevovať ambulantnú sociálnu službu. (až 26 % opýtaných uprednostňuje len individuálne terapie alebo nástup až v septembri).

Pri personálnom zabezpečení ambulantnej sociálnej služby je potrebné vziať do úvahy, že viacerí zamestnanci nie sú v súčasnosti k dispozícii, nakoľko sú PN alebo na OČR alebo boli priradení na zabezpečenie výpadku zamestnancov do pobytových sociálnych služieb.

Z uvedeného vyplýva, že poskytovateľ bude prevádzkovať registrovaný druh sociálnej služby bez ohľadu na registrovanú kapacitu a bez ohľadu na počet hodín a dennú frekvenciu prítomnosti prijímateľov v danom v týždni, čo v konečnom dôsledku znamená, že uvedené zariadenia sociálnych služieb naďalej "zostávajú v režime mimoriadnej situácie ohrozenej krízou", ale s upravenými podmienkami.

Pokiaľ ide o cieľovú skupinu detí a mladých ľudí s autizmom a detí s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia, poskytovatelia sa v dotazníku vyjadrili (až 50 - 75 % opýtaných), že by bolo vhodné uvoľniť podmienky poskytovania ambulantných sociálnych služieb za prísnych hygienických a epidemiologických požiadaviek v polovici mája. S týmto termínom uvoľnenia podmienok sa stotožnili aj samotní prijímatelia s PAS, seniori s rôznymi druhmi demencií a ich príbuzní (80 % a 65 % opýtaných).

Záverom by sme Vás chceli požiadať, aby naše relevantné informácie boli zohľadnené pri príprave opatrenia na uvoľnenie podmienok poskytovania ambulantných sociálnych služieb a zároveň sme pripravení na jeho tvorbe s Vami spolupracovať.

S pozdravom

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD.

Štatutárka Nezávislej platformy SocioFórum, o.z.